

Bijeenkomst 14

Gespreksverslag bij ‘Wijzer met de meldcode’-thema:

Geweld tegen volwassenen

Aanwezige sectoren

- Veilig Thuis
- Wijkteam
- Ziekenhuis
- Paramedici
- Gemeente

Functies aanwezigen

- Aandachtsfunctionaris
- Maatschappelijk werker
- Verpleegkundige
- Ervaringsdeskundige

Vraagstuk

‘Professionals aarzelen een melding bij Veilig Thuis toe doen als het slachtoffer een wilsbekwame volwassene is die dat niet wil. Hoe zorgen we ervoor dat professionals dat wel doen?’

De meeste deelnemers herkennen het vraagstuk.

Een deelnemer geeft aan dat dit ook geldt voor jongeren die niet willen dat je meldt: ‘Soms is er dan al geheimhouding beloofd. Alles wat in deze kamer wordt besproken blijft hier in de kamer, dat brengt je dus in een lastig parket.’

De medewerker van Veilig Thuis zegt hierover: ‘In onze regio zijn recent twee vrouwen overleden door partnergeweld. Dat maakt het zo pijnlijk. Ik zeg altijd: melden is niet het doel op zich, de adviesfunctie zou ik graag willen uitvergroten. Dat geeft de noodzaak wel goed weer.’

In het kader van de opdracht van VWS om een brede reflectie op de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te organiseren, heeft Auggeo Foundation i.s.m. LVAK in het najaar van 2022 vijftien online bijeenkomsten georganiseerd. Hierin zijn we met een (wisselende) groep professionals uit verschillende beroepsgroepen in gesprek gegaan. De centrale vraag in deze sessies: ‘Hoe gaan we om met de vraagstukken die in de dagelijkse praktijk aan de orde kunnen zijn?’. Per bijeenkomst ligt de focus op één of twee van deze vraagstukken. De uniforme vraag hierbij is: ‘Hoe kunnen we op basis van ervarings- en expertkennis professionals helpen te handelen bij dit dilemma?’

De ideale situatie

Als dit vraagstuk geen belemmering is, dan is dat op de volgende punten te merken:

- Dan aarzelen professionals niet en doen zij die melding gewoon. Dan is de veiligheid van het slachtoffer gewaarborgd en werken we goed met elkaar samen.
- Dan nemen we voldoende tijd voor een open gesprek, over veiligheid, met alle betrokkenen.
- Dan speelt de AVG geen rol.
- Dan stopt het geweld na één melding.
- Dan is de S van het voormalig Steunpunt huiselijk geweld in ere hersteld en weten slachtoffers en plegers dat zij gesteund worden door Veilig Thuis.
- Dan is er geen wachtlijst bij Veilig Thuis.

Drempels

Hoe komt het dat professionals aarzelen om een volwassen, wilsbekwame cliënt te melden bij Veilig Thuis? Welke drempels spelen daarin een rol?

- **Angst** kan op verschillende manieren een drempel opwerpen om een melding te doen bij Veilig Thuis. Ten eerste de angst voor juridische gevolgen. Een deelnemer van een ziekenhuis: 'Hoe sta je juridisch als er sprake is van een disclosure? Dan moet je melden volgens het afwegingskader, maar is dat juridisch houdbaar? De organisatie is dan toch bang voor een klacht, je wilt niet in diskrediet gebracht worden.'
- Ook angst om alleen te staan speelt een rol, bijvoorbeeld omdat je niet weet of jouw organisatie achter je staat.
- Voor sommige deelnemers speelt ook de angst voor hun eigen veiligheid mee.
- Een deelnemer van het wijkteam vat samen: 'Misschien valt het allemaal wel mee, misschien maak ik het wel erger dan het is, misschien krijg ik een klacht aan mijn broek, misschien krijg ik mijn werkgever niet mee. Soms heb ik het idee dat we allemaal redenen bedenken om maar niet te hoeven handelen en we ons verschuilen achter angst.'
- Het idee dat **een melding geen zin heeft** speelt ook een rol. Een deelnemer van de gemeente: 'Als je op basis van ervaringen uit het verleden de conclusie trekt dat de keten toch niet in staat is om stappen te zetten om het geweld te stoppen, dan is dat een enorme drempel om te melden.'
- Daaraan gekoppeld is **onbekendheid over vervolg**: 'Je weet dan niet precies wat Veilig Thuis gaat doen, welke hulp er dan is, wat de mogelijkheden zijn en wat ik de mensen mee kan geven.' Dat de terugkoppeling van Veilig Thuis vanwege de AVG vaak erg summier is, helpt dan ook niet, omdat je dan geen zicht hebt op wat de melding voor het gezin betekent.

- De deelnemer van het ziekenhuis zegt daarover: ‘Waar liggen je kansen en waar liggen grenzen? Wie heeft de regie en wie doet wat op welk moment is niet duidelijk. Wat hoort bij mijn taak en wie neemt het wanneer over? Het is belangrijk dat er meer duidelijkheid is over je rol en je verantwoordelijkheden in het geheel.’
- Daarnaast is een drempel dat het idee heerst dat volwassenen altijd wilsbekwaam zijn, dat een slachtoffer blijkbaar kiest voor deze situatie en een stel toch altijd weer bij elkaar komt. De ervaringsdeskundige zegt over te veel nadruk op wilsbekwaamheid: ‘Door de stress werken je hersenen niet meer zo goed, dus meestal zijn slachtoffers helemaal niet zo wilsbekwaam. Zij overzien niet wat er gaat gebeuren. Ze weten wat ze hebben en niet waar ze naartoe gaan. Ze hebben geen perspectief, dus als jij zegt dat je een melding gaat doen, moet je uitleg geven en perspectief meegeven.’

De weg naar de nieuwe werkelijkheid

De deelnemers is gevraagd voor de drempels goede ideeën te noemen waar zij verder mee kunnen tijdens hun werk. Dit is gericht op het vraagstuk dat centraal staat in de bijeenkomst.

- Het **vergroten van je kennis** draagt in belangrijke mate bij aan het verminderen van angst. Bijvoorbeeld kennis over de rechten; wanneer mag je een volwassene melden als hij/zij dat zelf niet wilt?
- Het **trainen van gespreksvaardigheden** is ook een belangrijke manier om de angst te verminderen. Daarmee maak je medewerkers handelingsbekwaam. Het is dan wel belangrijk om dat te blijven herhalen: ieder jaar opfrissen is cruciaal.
- Daarin heb je ook een **rol als collega's onderling**. Een deelnemer van een wijkteam: ‘Het is belangrijk dat je doorvraagt op de angsten van je collega. Want als professional moet je toch dat gesprek met je cliënt aangaan. Je helpt je collega dus helder te krijgen waaruit de angst precies bestaat. Als het dan intern niet lukt, dan vraag je VT om advies.’
- De medewerker van Veilig Thuis voegt daaraan toe: ‘Er is ook een mogelijkheid bij VT om anoniem een melding te doen. Dus als de angst groot is, als de bedreiging groot is, maak dat dan bespreekbaar bij Veilig Thuis. Dan kan je samen zoeken naar een oplossing. Soms kom je dan op manieren waarop je tóch een veilige melding kunt doen. Soms kan het anoniem. Het handelingsprotocol van VT biedt daarvoor een mogelijkheid.’
- Een deelnemer van een ziekenhuis geeft aan dat juist het **gesprek met de cliënt** je angst om te melden kan helpen verminderen: ‘Hoe meer details je hebt over een situatie, hoe beter je een besluit kunt nemen om meer geground een vervolgstap te maken.’
- De deelnemers geven aan dat de **AF hierin een enorm belangrijke rol** speelt. De aandachtsfunctionaris zou minder vrijblijvend moeten zijn, evenals de scholing over de meldcode. Op die manier kunnen drempels verlaagd worden en angsten overwonnen. Een van de AF's zegt over het op de agenda zetten van de AF en de meldcode: ‘Ik heb een memo voor de directie gemaakt waarin ik heb uitgelegd wat wij als AF's doen en wat het kost. Daarop heb ik akkoord gevraagd. Daarnaast hebben we het spel ‘Achter de voordeur’ binnen de organisatie gespeeld. Binnenkort komt het in het directieoverleg op de agenda om dat spel te spelen. Als AF moet je toch die olievlek veroorzaken; eerst bij je leidinggevende, via je team en directie.’
- Een andere AF voegt toe: ‘Op de website van de LVAK staan allemaal tips en handvatten om het belang van de meldcode bij de directie onder de aandacht te brengen. Maak daar gebruik van.’

- Een andere oplossing om drempels te verlagen is om **kennis te maken met Veilig Thuis**. Je kunt een voorlichter uitnodigen om te komen vertellen over hun werk.
- Ook is het goed om je te realiseren dat je **zelf terugkoppeling van Veilig Thuis kunt vragen** als je het onduidelijk vindt of nog geen terugkoppeling hebt gehad. Wees proactief daarin.
- Ook is het belangrijk te zorgen voor een **warme overdracht in de keten** en meer samen optrekken. Dan weet je beter van elkaar wat je aan het doen bent en welke afspraken zijn gemaakt. Transparantie van de routes van professionals zijn belangrijk.

Wat neem je mee uit deze bijeenkomst en ga je morgen al in de praktijk brengen?

- Angst wegnemen bij collega's.
- Een vast aanspreekpunt zoeken bij Veilig Thuis.
- Veilig Thuis aan laten sluiten bij ons spreekuur.
- Het spel *Achter de voordeur* weer tevoorschijn halen.
- Toch nóg beter nagaan waar de expertise ligt van een ander.
- Veilig Thuis niet meer alleen zien als meldpunt, maar ook als advies- en steunpunt.

